

Perhon Ahvenlammen tuulivoimala-alueen saukkoselvitys

Ahvenlammen Tuulipuisto Oy

Muutosluettelo

Versio:	Päiväys:	Muutoksen kuvaus	Tarkastettu	Hyväksyjä
1	29.3.2023	Luonnos	Taru Suninen	Taru Suninen
2	1.6.2023	Valmis	Taru Suninen	Taru Suninen

Projekti: 23703071_Perho_Ahvenlampi_YVA_oyl_sauk
oselvitys
Työnumero: 23703071
Asiakas: Ahvenlammen Tuulipuisto Oy
Versio: Valmis
Päiväys: 1.6.2023
Tekijä: Kalle Rainio

Sisältö

1.	JOHDANTO	5
2.	AINEISTOT JA MENETELMÄT	6
3.	TULOKSET	7
4.	EPÄVARMUUSTEKIJÄT	7
5.	YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET	8
6.	LÄHTEET	10

Kartta- ja ilmakuvat:

Maanmittauslaitos (MML)

Karttojen paikkatieto:

Sweco Finland Oy,

Luonnonvarakeskus

Valokuvat:

Sweco Finland Oy, 2022

Sweco | Perhon Ahvenlammen tuulivoimala-alueen saukkoselvitys

Työnumero: 23702976

Päiväys: 1.6.2023

Versio: Valmis

YHTEYSTIEDOT

Luontoselvityskonsultti
Sweco Finland Oy

Yhteyshenkilö:

Ympäristöasiantuntija (biologi FT), Kalle Rainio

Lemminkäisenkatu 34

20520 TURKU

Puh. 040 5850547

kalle.rainio@sweco.fi

Sweco | Perhon Ahvenlammen tuulivoimala-alueen saukkoselvitys

Työnumero: 23703071

Päiväys: 1.6.2023

Versio: Valmis

1. JOHDANTO

Pohjan Voima Oy suunnittelee tuulivoimapuistoa Perhon kunnan länsiosiin, Halsuan kunnanrajan tuntumaan. Osana YVA- menettelyä tehtiin saukkoselvitys alkutalvella 2023. Kuvassa 1 on esitetty selvitysalueen raja-
saus.

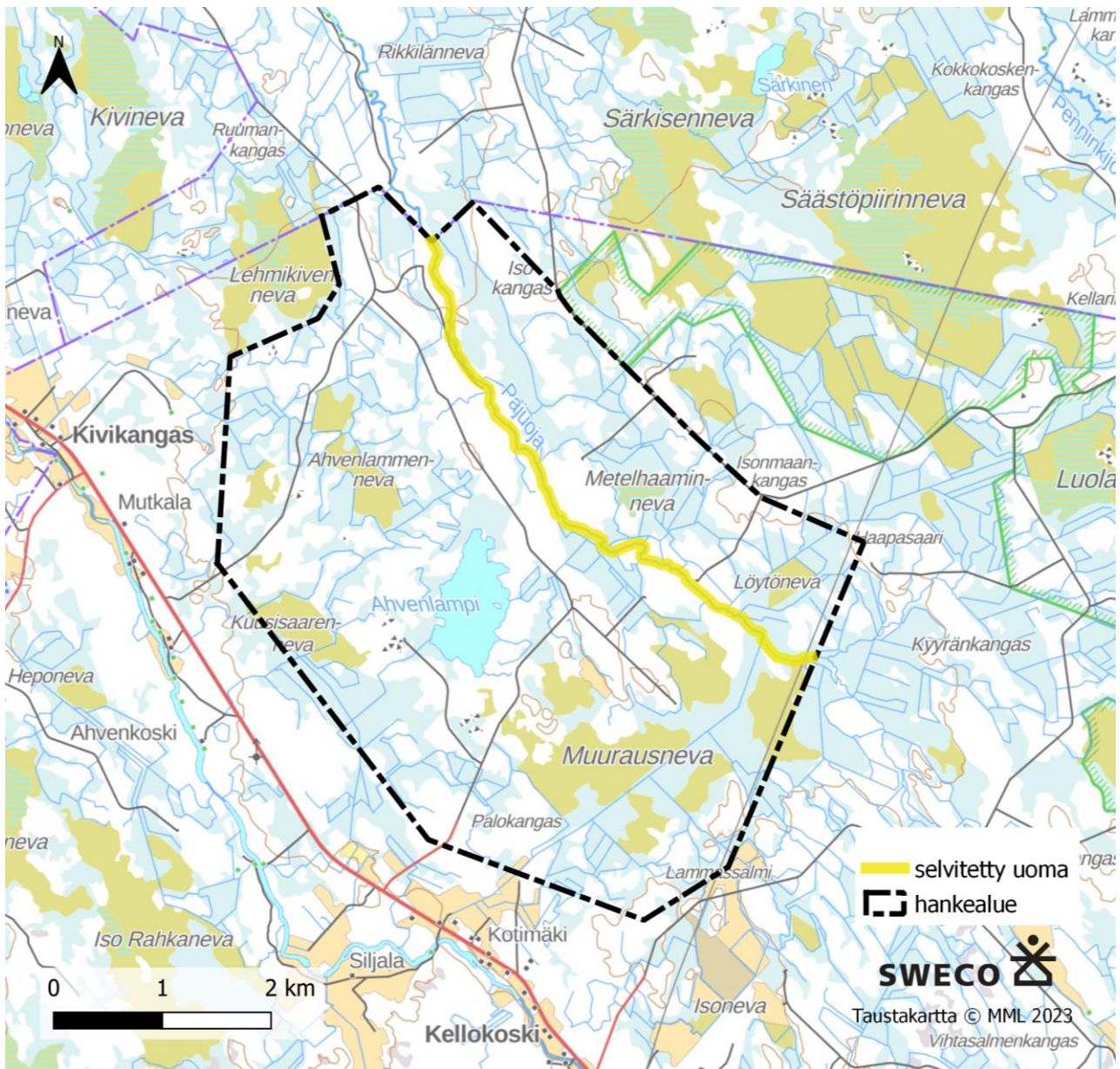
Saukko kuuluu Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV (a) eläinlajeihin, joille edellytetään tiukkaa suojelua. Suojelulla tähdätään kyseisten lajien pitkäaikaiseen säilymiseen EU:n alueella. Liitteen IV (a) lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty luonnonsuojelulain 49§:n nojalla (Nieminen & Ahola 2017). Saukko on Suomessa elinvoimainen (Hyvärinen ym. 2019).

Saukko esiintyy nykyisin koko Suomessa. Aikanaan metsästys ja ympäristömyrkyt romahduttivat kannan, mutta rauhoituksen myötä saukko on palannut entisille asuinsijoilleen (Liukko 1999). Lajin elinpiiri on hyvin laaja, usein kymmenien kilometrien pituinen vesistöreitien osa. Suotuisat lisääntymis- ja levähdyspaikat sijaitsevat yleensä jokialueilla, joiden rannoilla kasvaa puuvartisia kasveja. Lisääntymispaikkaan kuuluvat sekä synnytyspesä, pienten poikasten siirtopesä, että näiden lähistöllä sijaitsevat talvella sulana pysyvät vesistön osat, joilla pentue talvella saalistaa ja jotka saukonaaras on syksyllä hajumerkinnyt poikuereviirinsä ydinalueeksi. Lisääntymispaikan laajuus riippuu saatavilla olevan ravinnon määrästä. Runsaasti ravintoa sisältävällä paikalla se voi olla yksi suurehko koski, mutta pienemmillä vesistöillä yleensä useamman melko lähekkäisen talvisen ruokailupaikan kokonaisuus (Sulkava 2017). Urossaukkojen reviiri on suurempi kuin naaraiden, ja ne voivat liikkua kauaskin jokien sulapaikoista siirtyessään reviirin osilta toiselle.

Saukon lisääntymispaikka paikannetaan ja määritellään poikueiden ja naaraan lumijälkien perusteella. Tärkeintä on selvittää lisääntymispaikan ravinnonsaantimahdollisuuksien perusteella kriittiset alueet, ts. kovillakin pakkasilla sulana pysyvät uomien osat.

Levähdyspaikoista ovat löydettävissä ja rajattavissa vain pitkään käytetyt suojaiset kuustenalustat, osa luolista ja majavanpesät. Muut levähdyspaikat ovat joko hyvin vaikeasti löydettäviä tai epäsäännöllisesti käytettyjä, ja siten niitä ei yleensä kyetä rajaamaan tai ne eivät ole luontodirektiivin mukaisia levähdyspaikkoja (Sulkava 2017).

Saukkoselvityksen tekijänä oli biologi (FT) Kalle Rainio ja tarkastajana biologi (FM) Taru Suninen, molemmat Sweco Finland Oy:stä.

Kuva 1. Hankealueen rajaus ja saukkoselvityksessä tutkittu Pajuoja-uoma.

2. AINEISTOT JA MENETELMÄT

Luontoselvityksen lähtötietoina käytettiin Suomen lajitietokeskuksesta (Laji.fi 4.2.2022) tilattuja saukkohavaintoja.

Saukkoselvityksen maastotöissä pyrittiin noudattamaan Sulkavan (2007, 2017) kuvaamia menetelmiä. Saukon talvinen inventointi perustuu lumijälkilaskentaan saukon talvisilla ruokailupaikoilla ja niiden välillä. Saukkoselvitykset on helpointa tehdä talvella, jolloin voidaan myös varmistaa, onko selvitetävällä alueella lisääntymispaikkaa. Saukkonaaraat keskittävät pentueensa elämän erityisesti poikasille sopiville alueille, joten

Sweco | Perhon Ahvenlammen tuulivoimala-alueen saukkoselvitys

Työnumero: 23703071

Päiväys: 1.6.2023

Versio: Valmis

poikueen talvinen ruokailupaikka on osa saukon lisääntymis- ja levähdyspaikkaa. Saukkoinventointi toteutetaan kulkemalla alueen vesistöjen rannat joko yhden tai useampia kertoja kauttaaltaan läpi.

Karttatarkastelun perusteella selvitettäväksi vesistöksi valikoitui Pajuoja, kun mukaan otettiin metsäojaa leveämmät uomat. Saukkoselvityksen maastokäynti tehtiin 1.2.2023 klo 8:45-16:40, jolloin arvioitiin läpi talven sulana pysyvät uoman kohdat ja etsittiin saukon jälkiä ja jätöksiä. Kaikki tehdyt havainnot merkittiin sähköiselle karttapohjalle maastossa GPS- paikanninta käyttäen. Sää: -7°C, aamupäivällä pilvistä, iltapäivällä puolipilvistä. Tuuli heikkoa. Edellisestä lumisateesta oli kulunut 1–2 vuorokautta. Lumipeitteen paksuus oli noin 30–40 cm.

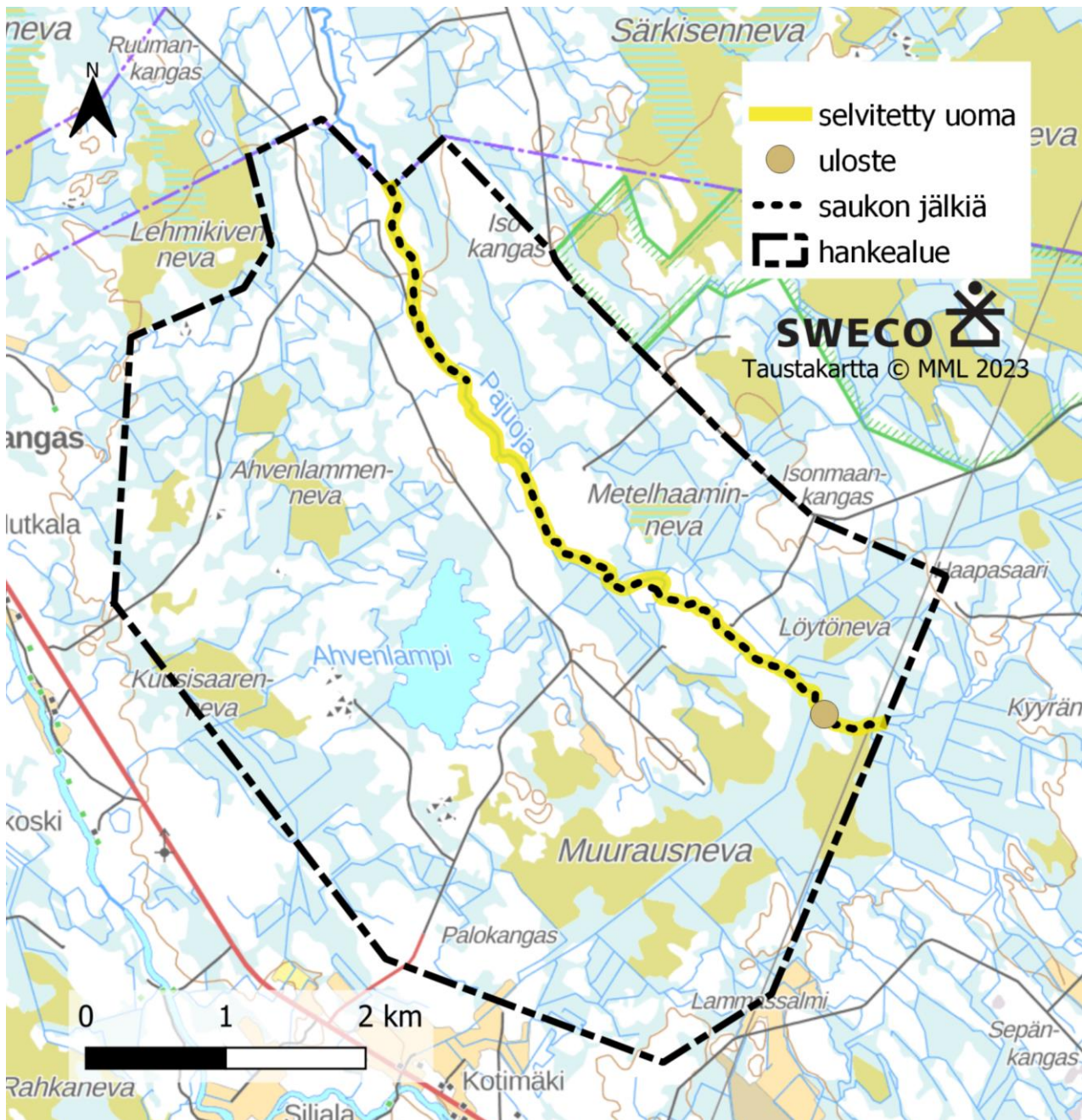
Selvityksen aikana Pajuoja kuljettiin kaakosta luoteeseen koko hankealueen läpi klo 9:45-15:15. Maastotöissä pyrittiin tunnistamaan saukon lisääntymis- ja levähdyspaikat.

3. TULOKSET

Uoma oli enimmäkseen jäässä. Sulapaikkoja oli säännöllisin välimatkoin noin 100–200 metrin välein. 2 saukkoa oli kulkenut melkein koko matkan Pajuojaa pitkin kaakosta luoteeseen (kuva 2). Jäljet, joihin kuuluivat myös jätökset ja liukumajäljet (kuva 3), hävisivät välillä penkkaan tai sulapaikkoihin. Jätöksiä löytyi vain yhdestä paikasta, eikä säännöllisesti ulosteilla merkittyä paikkaa löytynyt. Alueen länsipäässä jälkijono kulki vastakkaiseen suuntaan eli noin kaakkoon. Pajuojan virtaamaltaan riittävän vuolas, jotta sulapaikkoja on läpi talven, ja Pajuojan penkat tarjoavat mahdollisuuksia pesäkolojen kaivamiseen. Pajuojaa on myös aikoinaan ruopattu, ja ruoppausmassoista muodostuneet kivikkoiset penkat lienevät myös sopivia pesimispaikkoja saukoille. Pajuojan uoma vaikuttaisi siten olevan saukolle sovelias lisääntymis- ja levähdysalue. Tässä selvityksessä saadut saukkohavainnot eivät kuitenkaan viittaa siihen, että hankealueella olisi saukon lisääntymis- tai levähdyspaikkaa. Alue kuuluu kuitenkin todennäköisesti saukon reviiiriin, ja ne liikkunevat alueella säännöllisesti.

4. EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Saukon elinpiiri on hyvin laaja, joten vaikka hankealueelta ei löytynyt lisääntymis- ja levähdyspaikkoja, on alue todennäköisesti osa saukon reviiiriä. Saukon lisääntymis- ja levähdyspaikan löytämisestä vaikeutti tässä selvityksessä se, ettei Pajuojan jää ollut ilmeisesti kovin vanhaa, sillä se oli vain noin 1–2 senttimetriä paksua, selvitystä edeltäneen lauhan jakson takia. Mahdollisten ulostekasojen kerääntymiselle ei siten ole ollut kovin paljoa aikaa kehittyä. Toisaalta jälkijonojen perusteella saukot olivat lähinnä kulkeneet melko nopeasti Pajuojaa pitkin hankealueen läpi, mikä voi osaltaan viitata siihen, ettei hankealueella ole saukon lisääntymis- tai levähdyspaikkaa. Varsinainen lisääntymis- tai levähdyspaikka voi sijoittua myös hankealueen ulkopuolella Pajuojan vesistön varsille.

Kuva 2. Havaitut saucon jäljet ja ulosteet Pajuojaan uomassa.

5. YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Alueella on saukkoselvityksen havaintojen perusteella liikkunut ainakin kaksi saukkoa. Jälkijonot kulkivat pitkin Pajuojaa rinnakkain alueen kaakkoisosasta luoteeseen miltei koko matkan, aina välillä häviten jään alle. Selvityksessä ei löydetty saucon levähdys- tai lisääntymispaikkaan viittaavia paikkoja, jotka ovat suojaisia kohtia joen penkalla, esimerkiksi tuuhean kuusen alusia tai lumiluolia, ja jotka on merkitty jätöksillä. Siten

Sweco | Perhon Ahvenlammen tuulivoimala-alueen saukkoselvitys

Työnumero: 23703071

Päiväys: 1.6.2023

Versio: Valmis

saukkoselvityksen havaintojen perusteella ei Ahvenlammen suunnitellun tuulivoimapuiston alueelta ei voida rajata saukon lisääntymis- tai levähdyspaikkoja.

Kuva 3. Saukon jälkijono Pajuojoalla

6. LÄHTEET

Hyvärinen, E., Juslen, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019: Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö ja Suomen ympäristökeskus.

Liukko, U.-M. (toim.) 1999: Saukkokannan tila ja seuranta Suomessa. Suomen ympäristö 353. 123 s.

Mäkelä K. & Salo P. 2021. Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 47 | 2021.

Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.) 2017: Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. – Suomen ympäristö 1/2017: 1–278.

Sierla, L., Lammi, E., Mannila, J. & Nironen, M., 2004. Direktiivilajien huomioon ottaminen suunnittelussa. Suomen ympäristö 742, Luonto ja luonnonvarat, s. 114.

Sulkava, R. (2007). Snow tracking: a relevant method for estimating otter *Lutra lutra* populations. *Wildlife Biology*. 13(2): 208-218.

Sulkava, R. 2017: Saukko (*Lutra lutra*, Linnaeus, 1758). – Julkaisussa: Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.), Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt, s. 72–77. Suomen ympäristö 1/2017.

Suomen lajitietokeskus, 2022. Laji.fi -portaali. <https://laji.fi/> (salatun ja karkeistetun aineiston tietopyynnöt tehty 4.2.2022).

Kalle Rainio, Ympäristöasiantuntija, biologi FT
Sweco Finland Oy
Turku